СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 164. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 5-го серпня 1942. No. 164. Jersey City, N. J., Wednesday, August 5, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯД ЗА ЗГОДУ МІЖ ФЕДЕРАЦІЄЮ ПРАЦІ Й „СІ-АЙ-ОВ"

ШІКАҐО. — Филип Морей, предсідник Конґресу Промислових Орґанізацій, подав Американській Федерації Праці „запрошення почати дискусію за можливе встановлення орґанічної єдности".

Всі інтересовані розуміють, що за цим запрошенням стоїть президент Рузвелт. Зогляду на те сподіваються, що цим разом прийде до якогось „мира" між конкуруючими союзами робітничих юній.

Президент, кажуть, підчас останньої конференції з так званим комітетом перемоги при Конґресі Промислових Орґанізацій, зажадав від предсідника того Конґресу, Морея, аби він зробив Вилйемові Ґрінові ще одну „пропозицію мира".

ВОЄННА РОБІТНИЧА РАДА ПІДНОСИТЬ РОБІТНИЧУ ЗАПЛАТУ.

ВАШИНҐТОН. — Воєнна Робітнича Рада своїм однодушним рішенням поставила збільшити заплату робітників, що обслуговують будинки в Ню Йорку. Збільшення домагалася юнія, звязана з Американською Федерацією Праці.

Рада признала підвишку, покликуючися на зріст коштів життя й на нерівности в заплаті ріжних робітників.

Рішення Воєнної Робітничої Ради стане частиною нового контракту між підприємцями й робітничою юнією.

УРЯД ВИСТУПАЄ ПРОТИ БОСІВСТВА ПРЕЗИДЕНТА ЮНІЇ МУЗИКАНТІВ.

ШІКАҐО. — Департамент справедливости почав процес проти Джеймса Петрила, президента юнії музикантів, за нарушення закона проти тростів. На думку уряду, Петрило нарушив закон забороняючи музикантам грати для рекордування музики до виробу фонографічних кружків, радіових транскрипцій і музичних скринок. Урядовий процес відноситься до приказу Петрила з 25. липня. Процес згадує поіменно кромі Петрила ще віцепрезидента юнії, секретаря, фінансового секретаря-скарбника й 5 інших урядників юнії.

ВИЛКІ ЗА УСУНЕННЯ ВІЙНИ ЯК ВИБОРЧОГО КЛИЧА.

НЮ ЙОРК. — Републиканський провідник Вендел Вилкі виступив з публичним закликом до всіх кандидатів в осінніх виборах, аби усунули питання війни з виборчої кампанії, признавши, що обі партії годяться на три основні засади в цій справі, а саме за повну остаточну перемогу над тоталітарною аґресією та за заведення більше постійного світового порядку, по виграні мира.

ВЖЕ ВИДАЛИ ПРИСУД ПРОТИ САБОТАЖНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Військова комісія 7 ґенералів, що судила 8 саботажників, висаджених з німецьких підводних човнів на Лонг Айленд і Флориду, вже видала присуд і передала його до перегляду президентові Злучених Держав.

Який це присуд, комісія ґазетам не подала; правдоподібно подасть її аж по перегляді вироку президентом, а можливо аж по виконанні вироку. Ґазети догадуються, що обвинувачених засуджено на смерть, але один з них буде помилуваний.

ПЕЛІ ОБОРОНЯЄТЬСЯ, ЩО ВІН ПАТРІОТ.

ІНДІЯНАПОЛИС. — Вилйем Додлі Пелі, провідник покійної американської фашистівської орґанізації „Срібні Сорочки", зізнавав тут перед судом у своїй власній обороні проти закиду державної зради, запевняючи суддів, що він є американський патріот.

Підчас допитів він признав, що він колись представляв Ґітлера й Мусолінія людьми, яких варта наслідувати кожному, хто до цього має нагоду, але, мовляв він змінив свій погляд на них. Він признавав, що він був занадто критичний супроти Рузвелта, але заслонювався патріотичними мотивами. Він признавав за собою відповідальність за всі статті в „Ґалилієн", але мовляв він не мав наміру викликати ними бунту в армії. Він критикував уряд часто з чисто політичною ціллю, аби поперти републиканців. Він заперечив, що він не є антисеміт, але признавав, що він виступав проти жидів, пишучи, що вони підпирають комунізм. Він признав, що він говорив про війну не як про американську, але рузвелтівську.

ЗАКИДУЄ МОЛЦАНОВІ ЗАГОВІР ПІДПЕРТИ НАІЗД НА ЗАХІДНЕ ПОБЕРЕЖЖЯ.

ГАРТФОРД (Конетикот). — На процесі проти філядельфійського духовника Курта Молцана, оскарженого за участь у шпигунськім заговорі, виступав дальшим свідком д-р Отто Вілюмейт, шікаґовський фірер Німецького Бунду. Цей потвердив зізнання, зложені о. Олексієм Пилипенком, та додав факти, які вказували, що Мольцан брав участь у заговорі, що підготовляв наізд побережжя Тихого Океану державами Осі.

Підводні Човни Затопили ще 4 Кораблі

ВАШИНҐТОН. — Департамент фльоти подав вістку про втрати дальших чотирьох кораблів внаслідок нацистичної кампанії підводних човнів. Між жертвами, поданими цим департаментом, є один малий британський корабель, один малий норвезький, та один рибацький човен і один помічний портовий корабель Злучених Держав. З розпиту моряків, що були на цих кораблях, виходить, що число жертв у людях виносить 22.

УРЯДОВІ ТРЕБА ЛЮДЕЙ ЗО ЗНАННЯМ ЧУЖИХ КРАЇВ

ВАШИНҐТОН. — Департамент торговлі розіслав до ріжних бизнесових підприємств, професійних товариств, музеїв, тощо квестіонарі, що видно мають на цілі найти людей, які мають спеціяльне знання чужих країв. Виповнені квестіонарі будуть переховані в відповідній канцелярії уряду, звідки їх будуть передавати всякій воєнній аґентурі, яка буде пошукувати знавця якоїсь справи в чужому краю.

РАДИТЬ ВОЗИТИ ТОВАРИ ПІДВОДНИМИ ЧОВНАМИ

ВАШИНҐТОН. — Саймон Лейк, винахідник підводних човнів, виступав перед субкомітетом сенату для перевозу товарів з проєктом, аби людей, амуніцію й поживу перевозити через море відповідними підводними човнами. Він казав, що можна збудувати човни, які будуть возити по 7,500 тон.

АТАКУЮТЬ У КОНҐРЕСІ ТРИ ҐАЗЕТИ

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен Дайес вислав до предсідника палати репрезентантів листа з домаганням відмовити право представництва на лаві преси в конґресі нюйорській ґазеті „Дейлі Воркер", бо, мовляв, ця ґазета звязує Дайеса з бунтарськими рухами. Конґресмен Голенд, демократ з Пенсилвенії, домагався урядового виступу проти вашинґтонської ґазети „Таймс-Геролда" і нюйорської „Дейлі Нюз", котрі, мовляв, зловживають свободи преси для пропаґанди фашизму й недовіря до американського уряду.

ЗБИРАЮТЬСЯ ВІДБИРАТИ ГРОМАДЯНСТВО

НЮ ЙОРК. — Федеральна прокураторія внесла до федерального суду домагання відобрати американське громадянство 9 особам за їх пьротиамериканську діяльність.

Донські й Кубанські Козаки Здержують Німецький Наступ на Кавказ

МОСКВА. — З советських звідомлень виходить, що наразі майже всюди здержано німецькі наступи, хоч німці кинули знову свіжі сили. Які ідуть кріваві бої пізнати по тому, що кажеться в комунікаті, що на протязі 24 годин вбито на ріжних відтінках фронту понад 9,500 німецьких офіцирів і вояків. На полудні відграють тепер передову ролю козаки, бо на їх землях ведеться найзавзятіша і найважніша боротьба. Виходить, що вони таки здержують німецьку навалу. Німецьке звідомлення подає, що армія стрічає дуже завзятий опір. А неофіційно німці пишуть, що їхні війська дійшли до річки Кубані, а саме до того місця, що є віддалене 50 миль від Майкопських нафтових піль.

„ПРАВДА" ПИШЕ, ЩО НЕБЕЗПЕКА ЗБІЛЬШИЛАСЬ

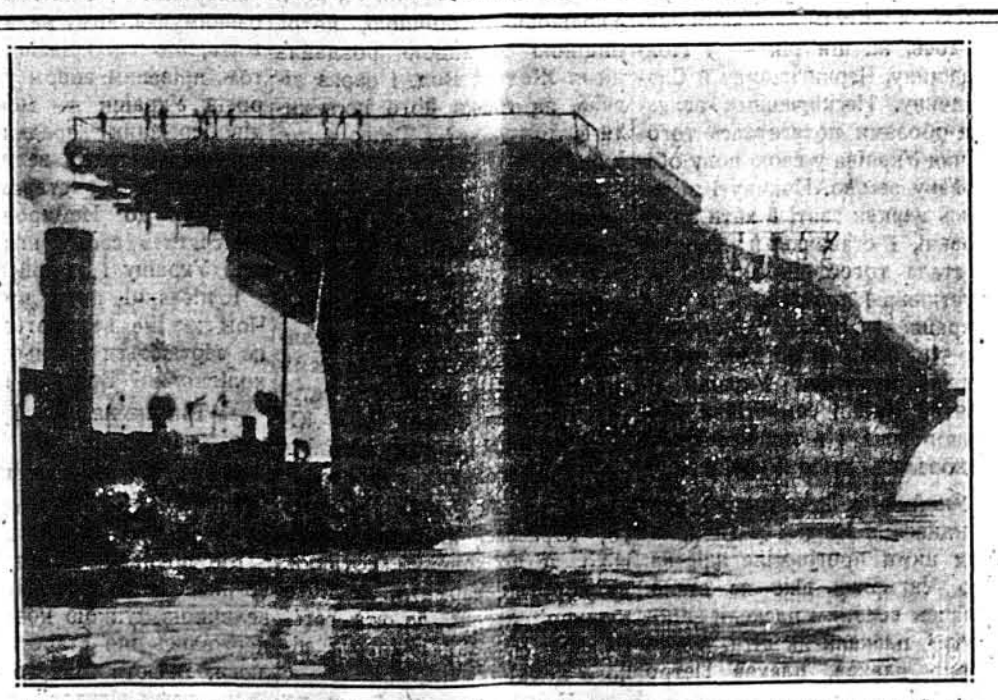
МОСКВА. — Комуністична „Правда", пишучи про воєнне положення, представляє його дуже серіозним. Стверджує, що німці кидають на полудні щораз нові сили, не зважаючи на понесені величезні втрати. Ось тому, пише часопис, „небезпека на полудні ще збільшилась". Знову військові знавці кажуть, що „треба надлюдських зусиль з боку Советів, щоб можна було здержати німецький наступ". Надіються, що широка річка Кубань дасть кращу оборону.

ЗАВДАЮТЬ УДАРИ ДОСТАВАМ „ОСІ" В АФРИЦІ

КАЇРО. — Не зважаючи на те, що на фронті воюючі сторони не виявляють великої активности, війна ведеться при допомозі літаків, що бомбардують пристані, що є під німецько-італійською владою. Це: Тобрук, Бардія, Солюм і Сіді Барані. На протязі тижня затоплено в тих пристанях чотири великі кораблі з доставами і значне число поменших. В наступах беруть участь теж і американські літаки.

ЯПОНСЬКА ЗАГРОЗА ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ

ГОЛОВНА ВОЄННА КВАТИРА (Австралія). — Завважено, що від якогось часу японці постійно скріпляють заняті ними становища в Новій Ґвінеї новими військовими транспортами. Нема двох думок, що це є злучене з новими японськими замірами, зверненими проти Австралії. Аліянтські бомбовики постійно бомбардують ось ті японські позиції.

НОВИЙ ЛІТАКОНОСЕЦЬ.—У Нюпорт Нюз, в Верджінії, спущено на воду новий літаконосець „Есекс". Уряд не подав до відома ні містоти корабля ні величини приміщення для літаків.

НАЦІСТИ ЗАЛЯКАНІ ПОГОЛОСКАМИ ПРО „ДРУГИЙ ФРОНТ" В ЕВРОПІ

ЛОНДОН. — Хоч покищо ніхто не знає, чи і коли та де буде отворений „другий фронт" в Европі, то так є, що вже самі балачки про те сильно занепокоїли націстівську владу. Німецькі ґенерали, як кажуть, беруть справу зовсім серіозно. Це набрало особливо великої ваги з того моменту, як рознеслись вісти, що на чолі Командос, що мають впасти до Ніверляндії, стоятиме князь Бернард, чоловік княжни Юліяни, що по матері засяде на голяндськім королівськім троні. Князь Бернард, сам з німецького роду, іменований ґенерал-майором в нідерляндській армії.

НОВІ УКРІПЛЕННЯ В НОРВЕҐІЇ.

СТОКГОЛЬМ. — Виходить, що націсти припускають, що Обєднані Держави готові зачинати з „другим фронтом" від Норвеґії. Ось тому припинено на побережах Норвеґії весь торговельний і рибацький рух, а зміцнюється давні укріплення та будується нові. Крім цього переводить команда ще спеціяльні маневри, розраховані на те, що Норвеґія буде затакована з моря і повітря. В Берліні мають навіть показувати в театрах норвезькі укріплення.

ЯКІ Є НІМЕЦЬКІ СИЛИ В ФРАНЦІЇ Й БЕЛЬҐІЇ?

ЛОНДОН. — Справа інвазії Европи вимагає точного знання, які є сили ворога. Отже британські військові знавці подають, що Німеччина держить в Франції й Бельґії ще тепер 26 дивізій. Вони признають те, що пишуть советські знавці, що з західнього фронту німці забрали яких 16 дивізій і кинули їх на советський фронт. Та не погоджуються з советськими твердженнями, що в Франції й Бельґії остало тільки 9 німецьких дивізій.

НОРВЕЖЦІ ПРИ ГАКОНІ, ЩО СКІНЧИВ 70 РОКІВ.

ЛОНДОН. — Гакон VII., норвезький король на вигнанню, святкував 70-ліття своїх народин не на своїй землі, але серед такої норвезької атмосфери, що заповідає його скорий поворот. Бо вшанували ось ті його уродини не тільки цивільні й військові, що є в Лондоні, але, як доносять з Стокгольму, святкували теж і норвежці в Норвеґії, не звертаючи уваги на переслідування з боку німецьких окупантів.

„ДУХ НАСТУПУ" В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — Ян Масарик, чехословацький міністер заграничних справ, що перебув 9 місяців в Злучених Державах, вернувши до Лондону завважив, що Лондон не той став, та що всюди слідне піднесення духа, бо чути розмови про „другий фронт". Всюди панує „дух наступу", каже Масарик.

ЧОРНОГОРА НЕ ПІДДАЄТЬСЯ.

БЕРН (Швайцарія). — Мала Чорногора завдає італійським окупантам великого клопоту. Чорногорці добре воюють не зважаючи, що дружина італійського короля є сама чорногоркою, дочкою останнього чорногорського короля Микити.

НАЦІСТІВСЬКІ ПОГОЛОСКИ ПРО ЗАМИРЕННЯ ЗО СТАЛІНОМ.

СТОКГОЛЬМ. — Знову оживилено тут розговори про советсько-німецьке замирення, які велися були на початку року, а потім притихли. Пишуть про це ті шведські ґазети, що є прихильні націстам. Ось тому вже і з цього боку панує переконання, що ті поголоски є плодом націстівської пропаґанди, що змагає до того, щоб Обєднані Держави розєднати. Американська пресова аґенція, що згадує про ці поголоски, каже, що ті, що добре визнаються на справах, є того переконання, що Сталін окремого мира з німцями ніколи не заключить, та що це самі німці хочуть пускати в світ поголоски про „другий Берестейський договір". Це вони розголошують на ріжні лади, що британський премієр Чорчил уже поїхав до Москви, чи має зараз відїхати, щоб переконувати Сталіна, щоб він такого мира не заключав.

ПОБОЮЮТЬСЯ ЗА ДОЛЮ ЕСПАНЦІВ В ФРАНЦІЇ.

БЕРН. — Еспанські біженці, що їх є в Франції ще й тепер до яких 100,000, матимуть, як виходить, до вибору: або іти до Німеччини на роботи, чи до армії, або вертати до Еспанії, де їх готові судити і карати. Досі вони були доволі забезпечені тим, що їх долею займався ген. Франсіско Агвіляр, мексиканський посол. Та його тепер відкликано. І то, як кажуть, відкликано тому, що уряд Лявала дивиться кривим оком на його попирання „лівих еспанців". В Лондоні видав гурток найвизначніших діячів маніфіст з протестом проти цього, щоб віддавати в німецькі руки згаданих сто тисяч еспанців.

НА ЩО НАЙБІЛЬШЕ ЦІКАВІ В МОСКВІ?

МОСКВА. — Асошіейтед Прес подає, що коли звичайний советський громадянин розгорне ґазету, то зараз хапає за ту сторону, де подаються вісти про „другий фронт" в Европі. Це тепер найцікавіші новини, що обходять кожного.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ПО АМЕРИКАНСЬКИ Й ПО ДЕМОКРАТИЧНОМУ

Кілька тижнів тому до берегів Америки підїхали німецькі підводні човни й виладували з них ґрупи вояків, які там у Німеччині відбули фаховий вишкіл в саботажуванні, а які тут в Америці мали, перебравшися за цивільних людей, висаджувати в повітря сильними вибуховими матеріялами мости, тунелі, фабрики, словом, розривати продукцію й перевіз воєнних матеріялів у Злучених Державах. Що ці люди, судячи по їх вишколенні й завзятті, могли би були доконати страшних спустошень в американській продукції, нема найменшого сумніву. Розуміючи це, американське громадянство домагалося скорого їх осудження й покарання.

Якби у Німеччині піймано людей, які прийшли туди робити саботажі проти Німеччини, їх скоренько відставлено би відай до головної кватири Ґестапа в Берліні. Там їх мучено би нелюдсько, брутально, поки вони не призналися би до всего, до чого Ґестапо хотіло би мати їх признання. Потім поставлено би їх перед націстичний суд, котрого націстичний і несудовий характер закритий перед незрячими людьми назвою „народнього суду". Там би їх „осуджено" іза пару годин. Від його відклику не було би, і присуд виконано би на наступний день після присуду. За кілька годин після цього червоні плякати повідомили би публику, що топором зрубано голови людям, що їх ворог наняв шкодити „народній збірноті й державі".

Американський уряд поступив з націстичними саботажниками зовсім інакше. Коли Федеральне Бюро Інвестиґації їх дістало в свої руки, воно не добивалося від них зізнань муками, ні безупинними допитами. Коли уряд переконався про їх вину, зібравши докази без таких засобів, президент іменував військову комісію для їх осудження. Судити мали уважно, розглядаючи уважно кожний факт, що доказує вину, як і кожний факт, що доказує невинність. Обвинуваченим дано адвокатів, людей, які знають добре й цивільний закон, і військовий закон. Їх зобовязано присягою, що будуть боронити обвинувачених по своїй найкращій силі. Що це не була гола фраза, виявилося, коли ці адвокати по багатьох днях розправи підняли в сумнів, чи це законно судити націстичних саботажників військовим судом, себто чи не належиться їм цивільний суд, публичний суд перед присяжними суддями.

Найшлися тоді в американському громадянстві люди, які були знетерпеливлені цею проволокою справи, які не мали би навіть нічого проти націстичного полагодження справи націстичних саботажників. Одначе американський уряд і тепер показав, що основою американського державного устрою є закон. Розправу перед військовою комісією перервано, поки Найвищий Суд краю не зібрався на надзвичайну сесію й вирішив правне питання. Американське громадянство знову мусіло насталити свою терпеливість, але воно нині має запевнення, що американський закон ґарантує всякому свободи, а американський суд готов ці свободи захороняти навіть проти загальних домагань їх уневажнення в надзвичайних випадках.

Уже Підготовляють Другий Фронт

Ніхто з нас не знає як дійсно є з справою отворення „другого фронту" в Европі. Але знають це певно през. Рузвелт, британський премієр Чорчил і Сталін, якому це розповів Вячеслав Молотов, совєтський комісар заграничних справ, що відбував недавно наради в Лондоні й Вашинґтоні. Треба припускати, що знає про це можливо ще декілька високопоставлених осіб. І то все.

Зате можна бути певним щодо цього, що-якщо през. Рузвелт і премієр Чорчил щось „обіцяли" Молотовому, то цілком певно цього дотримають. Така обіцянка мусілаб бути, очевидно, нічим іншим, а тільки стратеґічним пляном, виготовленим найвищими воєнними знавцями.

Що щось „обіцяно", можна припускати теж з того, що передало московське радіо німецькою мовою про те, що незабаром стане проти Німеччини 15,000,000 свіжого війська з сотнями тисяч гармат і літаків.

І промова сера Гариса з Лондону, звернена до німецького народу, теж промовляє за тим, що незабаром „щось" станеться. Вправді преса пише, що та промова є більше „пропаґандою", але проте мало хто тої думки, щоб у теперішню пору ведено того роду пропаґанду, колиб за нею не мали іти докази правди того, що заповіджено.

Очевидно, що те, що говорять до німецького народу його мовою з Москви чи Лондону, належить до „війни нервів". Воно має за завдання заломити німців психічно, а таке заломання, якщоб воно скоро наступило, булоб у першу черґу спасенням для них самих, а не тільки для Обєднаних Держав. Булоб менше людських жертв і воєнних страхіть і менше людської нужди. А якщоб німецький нарід ще свідомо причинився до скорого закінчення війни і повалення Гітлєра і націзму, то цілком певно дарувалиб Німеччині не одно.

Та Обєднані Держави ведуть не тільки „радіову" боротьбу. Таж бачимо, що таки день за днем налітають німецькі промислові центри сотні бомбовиків. При цьому, за отим совєтським фронтом, теж гинуть люди і пропадають бомбовики в боротьбі з ворогом. Крім цього оте постійне бомбардовання є конечним вступом до більших воєнних операцій.

Отже так є, як заключають воєнні знавці, що без огляду на те, коли і яка буде інвазія Европи аліянтськими військами, оте, про що пишемо, є передумовою інвазії. Колиб вона не наступила, то передом треба поруйнувати комунікаційні шляхи і нагромаджене воєнне знаряддя, щоб улекшити аліянтський наступ, який і без того стрінеться з многотою усяких перешкод.

Подібне діється тепер з кожною модерною офензивою. Вистарчить тільки пригадати собі, як наступала німецька армія в підбитих німцями краях, щоб зрозуміти, що модерна війна вимагає ось таких „вступів", якими є бомбардовання німецьких міст, що то нищать не тільки фабрики, шляхи і запаси зброї й муніції чи інших воєнних середників, але також чинять в Німеччині паніку, хаос і підкопують мораль населення і вояка на фронті.

Усе те помагає теж і Совєтам. І якби того не було, то можна припускати, що й совєтський фронт міг був уже завалитись давніше. Та треба ще чогось більшого. І так виглядає, що те „більше" прийде, або вже в дорозі. Буде воно певно таке, на що Обєднані Держави наразі стати. Нічого іншого сподіватись не можна, бо вже давно відповідальні чинники заповіли, що воєнне положення переживатиме чорні години, а зачне поправлятись доперва з кінцем цього року. Зате наступний рік заповідається уже тепер далеко кращим, хоч може ще не рішальним. Багато залежить від того, чи вдержиться совєтський фронт, бо, як вдержиться, війна буде вкорочена.

Ще на одно звертають увагу: на втрати, які мається при бомбардованню німецьких міст чи тих, що є під німецькою окупацією. Обєднані Держави, що висилають з Анґлії бомбовики до Гамбурґу, чи інших міст, теж поносять втрати. Всі літаки назад не вертаються. І не вертаются всі летуни. Отже вже сама підготовча праця для інвазії коштує багато втрат, а ми ще не виготовили стільки резерви, щоб можна зараз по підготочій акції зачинати інвазію на величезні розміри. Усе те є одначе взяте в розрахунок, а в Вашинґтоні та Лондоні добре знають, коли наступить той момент, де вже будуть нагромаджені потрібні резерви.

Та не зважаючи на те все, систематичне бомбардовання німецьких міст на великі розміри вже почалось і його треба вважати як не „малим другим фронтом" то вступом до нього.

„Польсько-Українська Проблема"

I.

В Торонто, в Канаді, видав поляк **Леон Стефан Ґарчиньскі** брошурку п. з. **„Проблем Польсько - Українскі"**. Не є вона ніякою незвичайною публікацією, а тільки, як нам видається, спробою звичайної людини доброї волі — поляка — заговорити про таку справу, яка її дійсно болить. І тому тільки, що ось та людина підходить до цього в чесний спосіб, думаємо, що вартує передати деякі її думки. А вони, як нам здається, заслуговують на кращу увагу ніж політичні міркування таких польських політичних вождів як Роман Дмовскі, що гляділи на Україну з боку „міжнародного публичного дому" і так приучували польське громадянство глядіти на польсько-українські взаємини. У брошурі не видно теж і тої політичної неграмотности, яку виказують польські ґазети і публікації, як теж польські передові політичні діячі, що то, обмірковуючи польську справу, добачують тільки — Польщу і Росію. Ґарчиньскі виходить з цього заложення, що ті поляки, що дійсно визнаються на справі, мусять рахуватись з тим, що вони сусідують з українським народом. Його поділ на Східних Українців і Західних Українців (Русь) не відповідає у його характеристиці теперішній дійсности. Щодо цього автор робить ще більше помилок. Виглядає, що він знає давніше українське життя, а про його найновіший розвій — доволі мало. А саме найновіші часи спричинили величезну еволюцію на всіх українських землях в всеукраїнському напрямі, в національнім і культурнім, а теж і в політичнім, оскільки це було можливе.

З характеристики українців: Інтеліґенція і народні маси.

Л. С. Ґарчиньскі є тої думки, що властиво під політичним оглядом були вироблені тільки західні українці. Але й вони як за Австрії, так і за Польщі „рідко коли творили бодай зглядний політичний фронт, а вже було виключене, щоб обєднались при одній людині, одній ідеї".

Очевидно, що на ту тему можна з автором спорити, але зате трохи близьким до правди є таке його спостереження:

„Обсервуючи працю українців, можна заризикувати і твердити, що серед ніякого другого народу не є так тяжко вибитись як серед українського, станути на першому місці й на ньому вдержатись. Одиноким, що є близьким цього, це митрополит А. Шептицький, але й тут відіграв велику ролю авторитет церкви. Про те, щоб східні й західні українці висунули наперед одну людину, досі мови не було".

Ось тим і виправдує автор повставання серед українців множества ріжних ґруп і партій, як і те, що через ті недомагання і брак своєї держави, провідники не змогли взяти у свої руки народні маси. До цього автор додає, що тому не можна дивуватись, бо „сусідам залежало на тому, щоб до цього не допустити і завжди рахувати на те, що бодай якась частина народу дасться пхнути тамтуди, куди її хочеться повести".

Автор підкреслює, що це було трагічним для українського народу, що він постійно тратив інтеліґенцію, що одна частина бояр і шляхти польщилась, а друга московщилась. Тим автор пояснює те, що народні маси мають вроджену нехіть до інтеліґенції, до тих, що „вибиваються", бо віками інстинктовно відчували, що ті елементи готові для нього пропасти, засимілюватись. Дотого українська інтеліґінція наслідувала польську інтеліґенцію, каже автор, що жила далеко від народу, а тому і сама відмежовувала себе від свого народу. А коли дехто з неї хотів працювати для народу, то виглядало, що його праця є „для народу без народу", замість „для народу і з народом". Та найгірше, каже автор, було те, що не було між тою інтеліґенцією авторитету, а тому було повно терть ізза ріжних амбіцій поодиноких осіб, що відбивалось на політичному життю, бо серед боротьби дуже часто будь за що позбавлювано політичних противників „від чести і віри". А коли українська справа вийшла на міжнародне форум, то доходило до того, що „хтось, що бажав говорити з українськими представниками, попросту не знав, кого вибрати". Це бачили народні маси і через те стали недовіряти українській інтеліґенції ще більше. А це знову відбивалось погано на цілости української справи

Одноклясовість — модерною силою українського народу.

Автор далі підмічає, що брак української держави спинив клясовий розвій серед українського народу. Нема великої кляси урядовців. Нема великих промисловців, чи там капіталістів. Нема і сильної робітничої кляси, а є величезна селянська маса. Є цей нарід отже одноклясовим. Але це не є ніяким недомаганням в очах автора. Він пише про це так:

„В наших часах, коли людство прийшло до заключення, що теперішні системи величанських ріжниць, в яких шляхотство належить до традиції, та обєднане з грішми хотілоб відгравати ролю, в часах, коли про долю народів рішають кліки політиків і капіталістів, що думають тільки про свої власні інтереси, згадані недомагання є радше багатством українців".

Тут автор має на думці ті конфлікти, які настануть між інтересами кляс в інших народів, коли зачнеться заводити нові порядки. В українськім народі, каже автор, буде найлекше завести можливо „справедливий поділ", а з тим і Україна „готова стати державою з дійсно щасливими громадянами", бо „український нарід має великі дані на те, щоб розвязати проблему поділу в такий спосіб, щоб створити справедливу державу".

(Далі буде).

Дві Долі

Повість

ДАНИЛА МОРДОВЦЯ

48)

Юрась і Асан-Кара-Мустафа-паша стояли на правому березі Тясьмина і дивились на бій там, за Тясьмином, де Ромодановський і Самійлович, здавалось, от-от задавлять московськими ратями й козаками орди Мурад-Гирея та султанових яничар і спагів з волохами й молдаванами. Мов демони із самого пекла носились від краю до краю крівавого бою, сиплючи дощем стріл, косоокі комлики. Кара-Мустафа-паша гнав що хвилини своїх чаушів з своїми приказами то в той, то у другий кінець крівавого поля.

„Шнурок, шнурок!" — мов живе щось колотиться під черепом у Юрася і піднимає йому на голові волосся. „Сивіє, сивіє моя голова!" — І перед його очима Акерман і задавлені шнурками тринацять пашів.

— Щож це таке? І Юрась і Кара-Мустафа не ймуть очам своїм віри... І московські і козацькі леґіони бють відбій... Якась мішанина... Щось невимовне... Назад посунулись страшні леґіони...

— Алла! Алла! Алла! — пронеслось там по полю.

Юрась і Кара-Мустафа стояли рядом, черкаючись стременами.

— Аллах керим! Аллах акбер! — і Мустафа, перегнувшись на сідлі, обняв Юрася. — Україна — твоя!

І в той же мент під ними колихнулась земля... Пекельне полумя з димом, здавалось, піднесло Чигирин, і город і замок, до неба і кинуло з неба на землю...

Чигирина не стало!

XXIII.

Не стало Чигирина — не стало й правобережної України. Понесли тогобічні українці свою душу і усе, що з душею і з життям людським зєдналось, на цій рік — у Полтавщину, Чернигівщину й Слобідчину. Нескінченими валками-обозами потягнулась тогобічня Україна у свою нову обітовану землю. Покинуті зістались церкви святі й хати зруйновані, і ставочки й садочки. І стала тогобічня Україна — пустиня... І прозвались ті часи України — „руїною". Зістались на тім боці тільки два маленькі клаптики України — святий Київ і самостійна Січ-Запорожжа, і в тих клаптиках заховалась душа України...

Який же то невимовний плач счинився в Київі і у Січи, як над ними прогриміла звістка, що Чигирина вже не стало. Плачем великим плакали запорожці, плакали як діти, навіть Сірко плакав, плакав Петро Халява!

Чи давнож поховала у сиру землю Україна свого сина, першого сина, котрий на який то час утер був заплакані очи своєї матери; всього двацять літ пройшло з того часу, як вона його поховала; а що зісталось від того часу, що він був дав їй? Що сталось з його Україною, тогобічною, котра пишною трояндою розцвила після Жовтих Вод, і зараз зівяла, як тільки його положили в домовину?... Тепер з тої України і сліду не стало.

Деж тепер той, задля кого тогобічна Україна „руїною" стала? Чи щасливаж його доля?

Обернувши в „руїну" цілий край, турки й татари з великою здобиччю, з достатками цілої України повіялись геть-геть у свою сторону... А Юрась учинив город Немирів своїм престольним городом.

Але деж та Україна? Де його, Юрасеве, княжеське військо, де полковники, сотники, де корогви, гармати, де його пушкарі, джури, де вся гетьманська челядь? Нікого і нічого нема!

— Чом же вони не йдуть до мене? — питав сам себе князь України, виглядаючи із вікна свого „палаца" в Немирові.

Щось зле закипає на души у Юрася.

Ще як турки й татари не повернулись з України, він через своїх гонців порозсилав універсали по всіх городах, де ознаймував, кому видати належить, що він крівавим бенкетом, крівавим вином упоїв ворогів України — москалів і лівобережних „зрадників" — козаків, і тепер велить всім полковникам і старшині поспішати до Немирова, щоб присягтись свому князеви за всю Україну і за військо.

І післанці його пропали!... Чом же не вертаються? Чом не вертаються до нього батькові полки? Бояться турків?

— Так яж на що? Турки тепер — моє військо!

А вже й турків нема, ані післанці не вертаються, ні полковники не йдуть.

Він посилає Астаматія, свого „наказного гетьмана", з невеличкою купкою козаків, що держались ще старого козарлюги, Васюти Макогона, щоб „канчуками зігнали" до нього „тих лайдаків — полковників і сотників", і козаки як горобці від яструба розлетілись.

Вернувся Астаматій один. Очи йому позападали, потомлений такий, сердитий.

„Чорт мене злигав проклятим налигачем з отцим дурнем..."

У „палац" до Юрася... Той аж позеленів...

— Деж мої полковники?

— Нема полковників, ксьонже.

— Як нема! — А сотники?

— І сотників нема — нікого нема.

— А люди, поспільство? а городи? села? — що вони?

— Ні людей, ні городів, ні сел — нічого нема... Нема України...

— Як нема України!

— Та немаж...

— Га! — ти смієшся вже з мене, собако! — і ти!

І Юрась, мов несамовитий, своєю дамаською шаблею — подарунок самого падишаха — з усієї сили затинає по голові свого „наказного гетьмана". Дамаська креця зробила своє діло: і череп і лице Астаматія розчахнуті на двоє до самих пліч, мов правобережна і лівобережна Україна від Київа до Січи.

— Га, ти смієшся з мене! Отсе тобі! Смійся, смійся, смійся тепер!

І він крівавим палашем бє мертві щоки Астаматія, а далі давай топтати ногами мертве тіло свого „наказного гетьмана".

— Гей! хто там? — крикнув він у вікно на двір: — яничари!

У покої князя України, брязчучи шаблями, увійшли велетні-пахолки. То були яничари-волохи.

— Заберіть це падло! Киньте його собакам!

Яничари мовчки нагнулись, узяли за ноги мертвяка і поволокли з покоїв, зіставляючи на помості криваву стежку.

— Пішліть до мене Берендія! — зараз!

Це вже був не Юрась — таких на ланцюху держуть — такі на людей кидаються...

Увійшов Васюта Макогін. Це і був Берендій, як прозвав його Юрась.

Юрась здіймає з пальця дорогого перстеня і подає Васюті. (Кінець буде).

За Тиждень

За минулу половину цього року в Злучених Державах випродукувано півтора рази стільки амуніції, що за цілий 1941 рік, а продукція за місяць червень була майже три рази така, як за листопад минулого року. Про це повідомив американський загал голова Ради Воєнної Продукції у свойому звіті про те, як Америка „перемагає Держави Осі на полі продукції".

Перестерігаючи перед надмірним оптимізмом, Доналд Нелсон підкреслив, що в постійному зрості продукції нема нічого надзвичайного. „За те, — казав він, — всяке послаблення почуття, що треба більшої, швидшої і кращої продукції, матиме за наслідок продовження війни на цілі роки і сотні тисяч більше вбитих. Більша частина нашого завдання все ще перед нами".

Фінансова комісія сенату почала переслухання в справі податкового закона на 1942 рік. Секретар Скарбу, Генрі Морґентав, домагався від неї два і пів біліона більше податків, ніж їх предвиджує закон, ухвалений недавно палатою репрезентантів.

Досвідчені армійські старшини, що управляють школою Жіночого Армійського Помічного Корпусу, висловились з великими похвалами про перших хінок-вояків, наприкінці першого тижня вишколу. Перших 444 кандидаток на жінок-старшин і 281 кандидаток на помішниць прибули до школи з кінцем передминулого тижня. В понеділок їм примірено однострої і переведено допити. У вівторок рано школу закрито для відвідувачів і почато вишкіл. Їх щоденні зайняття обіймають виклади, час на науку, вправи й муштру.

У Вашинґтоні конґрес закінчив працю над законом, яким буде створений Жіночий Корпус Морської Резерви. На підставі цього закона команда фльоти зможе рекрутувати жінок для набережної служби, через що буде можна звільнити старшин і моряків для служби на морі.

Бюро Воєнних Інформацій повідомляє, що збройні сили Злучених Держав втратили за час від вибуху війни до 21-го липня 44,143 старшин і мужви. В повищу суму включені всі вбиті, ранені й пропавші без вісти з Армії, Фльоти, Маринарського Корпусу, Набережної Сторожі і Филипинських Пластунів. Більша частина втрат Армії припадає на пропавших без вісти, а що вони пропали на Батаанськім півострові, та в фортеці Кореґідор на Филипинах, та на острові Ява, то можна припускати, що їх забрано в полон.

Британійський міністер Стафорд Крипс заявив в промові в Лондоні, що треба буде ввести міжнародні приписи про добування і розподіл важних сирівців, якщо обіцянки Атлянтійського Чартеру мають бути здійснені. Він сказав, що „колиб ми завернули до давного конкуренційного змагання між державами й корпораціями за те, щоб змонополізувати світові засоби сировини, тоді ніяке плянування не буде можливе".

Фльота має якусь нову тайну зброю, яку тримають в глибокій тайні. Предсідатель конґресової комісії морських справ, Винсон, заявив в дуже обережних словах, що 30 мільонів долярів з призначеного для Фльоти буджету буде вжито на цю нову тайну зброю.

Аґенти Федерального Бюра Інвестиґації найшли за приблизно сім перших місяців війни (до кінця червня) в домах ворожих чужинців більше як 210,000 патронів, 3,008 рушниць, 1,600 коротко-хвилевих радіоприймачів, 1,652 палочок динаміти і сотні фотографій, мап, плянів і інших документів, що мали відношення до оборони Злучених Держав. Все це подав до публичного відома директор Еф-Бі-Ай, Дж. Едґар Гувер, у свойому річному звіті. Від часу, як Злучені Держави вступили у війну до 30-го червня, аґенти Федерального Бюра Інвестиґації арештували 9,450 чужинців, що були горожанами ворожих держав. З них 4,746 були японці, 3,120 німці і 1,521 італійці.

Червоний Хрест звертає увагу, що листи до вояків і моряків повинні, по змозі, їх розважати. У деяких крайніх випадках листи з дому подавали навіть цілком фальшиві сумні вістки, щоб таким способом помогти воякови чи морякови дістати надзвичайну відпустку. Вислідом цього було пригноблення. На думку Червоного Хреста „деморалізуючий лист, навмисний чи ні, може завдати боєвим силам Америки таку шкоду, як і ворожа куля".

Бюро Цивільної Оборони почало посилений набір дівчат, які мають охоту вишколюватись на помішниць шпитальних доглядачок. Їх треба на те, щоб запобігти серіозній недостачі доглядачок в шпиталях, та щоб заступити доглядачки, яких потреба тисячами для обслуги Армії і Фльоти.

З нагоди посмертного надання Медалі Визначної Служби командантови одної конвойної ескадри на північному Атлянтику, команда фльоти розкрила частинно, яку величезну кількість воєнного й іншого матеріялу постачається постійно Обєднаним Державам. Тільки та одна ескадра охороняла переїзд 2,400 кораблів через океан за минулу зиму, захищаючи їх від постійної небезпеки від німецьких субмарин. Тільки 8 кораблів були затоплені. Назагал ескадра дала охорону 60 конвоям, з яких кожний включав приблизно 40 кораблів. Так як тих 2,400 кораблів були під охороною тільки одної ескадри, то можна припускати, що число всіх пароплавів, які за зиму переїхали океан, було два або й три рази більше.

Управа Воєнного Мореплавства подає, що втрати від ворожих субмарин за тиждень, що почався в неділю 12. липня, були найвищі за весь час від початку війни. Рівночасно комісія повідомила, що місце на кораблях під її управою буде зарезервоване тільки для привозу й вивозу матеріялів, важних для ведення війни. Це дасть більше вільного місця для військових ладунків.

Воєнна продукція піднесла заробітки приблизно половини міського населення Злучених Держав. Департамент Праці повідомляє, що половина родин в громадах з 2,500 і більшим населенням, мала за перших три місяці 1942-го року прибутки, які на рік далиб $2,217, підчас коли заробідок за минулий рік виносив пересічно $2,082.

Конґрес ухвалив і переслав сенатови закон про те, щоб дати нагоду всім жовнірам і морякам голосувати у федеральних виборах. В законі находяться постанови, що підчас війни жовніри повинні мати можливість голосувати на президента, віце - президента, сенаторів і конґресменів, якщо мають на це право, без огляду на те, які постанови щодо того існують в поодиноких стейтах.

Конґрес одобрив і переслав сенатови закон про охорону горожанства тих натуралізованих американців, які живуть в чужині і не можуть вернути. Речинець, в якому вони мусять вернути, продовжено з двох на чотири роки.

Президент Рузвелт проголосив, що адмірал Вилйєм Лейгі, який зрезиґнував зі становища амбасадора при французькім уряді у Віші, є покликаний назад до активної служби і назначений начальником штабу при Головнокомандуючім Збройними Силами Злучених Держав.

Боєві фронти.

Німецькі війська вдерлися наступом в місто Ростов. Бої за Ростов були головною подією кровавої розправи, що велась минулого тижня над Доном, де німці приготовляються до великої битви з арміями маршала Тимошенка за нафтові поля Кавказу.

В Африці минулий тиждень був щасливий для Союзників, які скупчили свої сили для того, щоб прогнати літаки Осі з повітря та перервати їх шляхи довозу. З другого боку, ґенерал Ромель стримувався з наступом, міркуючи, що він користає більше чекаючи, ніж нападаючи.

На Тихому Океані японці проявили нову активність, у висліді якої їм вдалось захопити нові позиції на Новій Ґвінеї.

В Хіні японці втратили більше, ніж скористали.

РОСІЙСЬКІ РЕЗЕРВИ.—Узброєні протипозвовими рушницями, резерви червоної армії машерують вулицями Москви в поході на фронт. Такі війська беруть участь у завзятих боях коло Сталінграду й на кавказькому фронті.

НЕ ХОЧУТЬ МУРИНСЬКИХ ВІЙСЬК НА ПІВДНІ.

БЕРМИНҐЕМ (Алабама). — Сенатор Джан Бенкгед звернувся до ґенерала Джорджа Маршела, начальника ґенерального штабу, зо суґестією, аби муринських військ з північних стейтів не кватирувати по південних стейтах, бо, мовляв, це викликує расову ворожнечу, а тепер вся енерґія білих і чорних повинна бути звернена не на взаїмну боротьбу рас проти себе, але на боротьбу проти ворога.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

День Українського Народного Союзу, що його щорічно уряджують шікаґовські відділи У. Н. Союзу, відбувся цього року в неділю, дня 26. липня в парохіяльному городі парохії на Ґіґінс Ровд.

Дощу не було; спека як звичайно в липні; тому з фінансового боку підприємство дописало.

Всього 500 людей заплатило за вступні білети, а яка сотня продерлася даром. В порівнанню з минулими роками, то людей не було менше, але зате молодого покоління не було зовсім; не було спортовців різного роду, тому й город не був так повний як бувало. В перших роках Союзові Дні стягали 2 до 3 тисячі людей.

Нового єпископа будемо мати незадовго в Шікаґо. Властиво вже його маємо, але офіціяльне рукоположення відбудеться аж в місяці жовтні.

Є ним шікаґовський теперішній ігумен Ч. С. В. В., о. Амброзій Сенишин, який перебуває постійно в Шікаґо.

Новий єпископ ще молодий, бо має всього 39 років, а минулого року обходив щойно 10-ліття свого священства. Родом з Самбора, а до Америки приїхав тому 8 років. За цей час вибився своєю працею на перше місце; володіє добре англійською мовою і говорить нераз проповіді по англійськи. Видно, що має великі заслуги в Католицькій Церкві, коли Ватикан іменував його єпископом. До тих заслуг певно належить теж і вдачне переведення „Евхаристичного Конґресу Східного Обряду" в Шікаґо в минулому році, що стягнув багато людей і церковних достойників з Америки. На конґресі був архиєпископ Стріч і Апостольський Делеґат з Вашингтону.

Словянський День відбувся у нас на найбільшій площі в Шікаґо „Солджерс Філд" в неділю, дня 19. липня. Участь у програмі дня, що його уряділа Середно-Західна Ґрупа Словянського Конґресу, взяли всі словянські ґрупи нашого міста, а саме: чехи, словаки, поляки, серби, хорвати, словінці, українці, білоруси, москалі, болгари і македонці. До них прилучилися менші ґрупи литовців, греків і филипинців.

Найчисленнішу участь у підприємстві взяли поляки, у яких якраз в цей час припала 532-га річниця битви під Ґрунвальдом, де розбито предків теперішних німців.

Головним бесідником Дня був ґенеральний постмайстер з Вашингтону, Френк Вокер. Промовляли бесідники чеські, польські і російські. Співав відомий польський оперовий співак Ян Кепура.

Участь у параді Дня взяло 10 тисяч людей. Головний промовець ствердив, що словянські ґрупи в Америці причинилися дуже багато до посилення воєнних зусиль Злучених Держав Америки та взивав до єдности всіх людей цьої країни.

Велику овацію справили присутні летунови, що зветься Роберт Бровк, чеського походження, що брав чинну участь у боротьбі в Хінах як член „Американських Літаючих Тиґрів", відомої, славної летунської формації.

Шікаґовські литовці мали цього року дуже скромний „Литовський День". Звичайно минулими роками відбувалися такі „Дні" в Рівервю Парку.

Цього року таке торжество відбулося в суботу, дня 25. липня святочним походом з околиці 69 вулиці і Вестерн до памятника двох литовських летунів Даріуса і Ґіренаса, що його здвигнули шікаґовські литовці на 67-мій вулиці і Каліфорнія. Участь у параді взяли литовські організації, церкви, відділи Червоного Хреста, Американського Леґіону і кілька орхестр.

Памятник, про якого мова, збудовано в честь тих двох відважних литовських летунів, що пробували долетіти до Ковна з Ню Йорку без перестанку, та які згинули траґічною смертю, як їх літак розбився в лісах в Німеччині, всього 200 миль від Ковна. Головними промовцями були литовський консуль, д-р Петро Давжвардіс, і американський консуль до Литви, Овен Норем.

Український Громадський Дім, що є власністю відділів Українського Народного Союзу, зачинає прибирати на популярности. Коли деякі місцеві люди не доцінюють ваги власної української домівки, де в потребі все можна зійтися, то американці українського походження зовсім щось іншого.

До дому заходять американські вояки українського походження у вільних від заняття хвилях. Якби так не тяжив ще на домови довг, можнаб закупити багато ріжних причандалів, якими моглиб користуватися американські жовніри у вільних хвилях. Можна булоб зробити їхнє життя в Шікаґо приємнішим. З деякими мав менаджер дому довшу розмову і записав їх імена.

Отже такими гостями недавно були: Осип Підскальний з Ню Ґейвен, Кон. і Микола Борсук з Джанставн, Пенсилвенія. Останній був навіть делеґатом У. Н. Союзу на конвенції в Вашингтоні.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Нова артистична сила.

Минулого місяця покінчила свої музичні студії в Темпл Юніверзиті у Філядельфії, Па., пані Марійка Кісь Рибачок. Отримала ступінь „Бечелор оф Мюзік". Пані Марійка Кісь Рибачок, є широко знана у місті Філядельфії як професійна піяністка, бо виступала на чисельних концертах, улаштованих ріжними філядельфійськими орґанізаціями, виконуючи супровід при піяні таким загально відомим артистам як: М. Голинський, М. Сокіл, О. Лепкова, П. Ординський й інші, за що здобула собі загальну пошану і признання у філядельфійської публики.

Піяністка Марійка Кісь Рибачок

Пані Марійка Кісь Рибачок є донькою відомих громадян Кісів, а дружиною п. д-ра Тараса Рибачка, котрий в серпні відходить до Американської Армії як перший „лутенент".

Мені приємно згадати, що пані Марійка Кісь Рибачок вже від молодих літ, поза свої музичні виступи брала живу угасть в культурнім життю української громади міста Філядельфії, що її тепер продовжує. Вона теж веде школу музики, а завдяки її невтомній праці багато молодих дівчат і хлопців осягнули музичне знання.

Тепер пані М. Кісь Рибачок є предсідателькою відділу „Карпатська Україна", ч. 422 У. Н. Союзу.

Хай отсих кілька слів будуть щирим висловом признання за її таку щиру працю, яку вона вкладає в розвій нашої культури, як теж і заохотою до дальшої праці, якої нам у теперішньому часі так дуже потрібно.

Союзовець.

БОСТОН, МАСС.

Радіємо новою молодою силою.

Ще багато наших людей не доцінює науки. Тому, як хлопець чи дівчина скінчать гайскул, так зараз — до роботи. А нам так треба людей з високою освітою! Та є між нами і такі, що це розуміють і дбають, щоб діти дістали найвищу освіту. Ми маємо таких і в Бостоні. І про це хочу згадати. А маю на думці молодого Володимира Берестецького, члена 238 відділу У. Н. Союзу, що є сином громадян Івана і Марти Берестецьких, що стоять в У. Н. Союзі враз з усіми своїми дітьми.

В. Берестецький

В. Берестецький мав вже замолоду замилування до науки. Скінчив гай скул з почестями, а Бостон Каледж з відзначенням, в 1940 році, записавшись зараз потім до Гарвард Каледж на дальші студії. Родичі помагали, що могли. Але й самому треба було заробляти. Трохи допоміг і наш Батько Союз. В місяці червні покінчив В. Берестецький Гарвард Каледж, діставши „Местер Деґрі оф Бизнес Адміністрейшен" з великим успіхом, бо одержав у всіх предметах найвищі ноти. Крім цього одержав ще ранґу першого лютенента в кадецькій школі, що існує при Гарвард Каледж, до якої він теж ходив. Як кадет з Гарвард пішов п. Берестецький до Кимп Лі в Вірджінії на 5 тижнів військової науки. Такі були вакації в 1941. році, а по „вакаціях" — знову наука в каледжі. Ось так скінчив п. Берестецький Гарвардський університет, а 2. липня зістав ще іменований другим лютенантом і покликаний до активної військової служби.

З цеї причини, родичі, знайомі й приятелі влаштували йому спільну гостину, підчас якої виголошено цілий ряд промов, на які потім відповів п. Берестецький щирими словами. Сказав, що не міг присвятити багато часу народній праці, бо був занятий наукою, але брав живу участь в нарадах 238 відділу У. Н. Союзу, підготовляв його ювилейне свято, а також борнив українське імя і право українського народу де його землі, якщо заходила потреба це робити. Казав, що кожний, що набув тут вищого знання, повинен так робити, бо це є обовязок. Всі ми, казав, що походимо від українських родичів, повинні помагати, щоб Україна стала вільною з таким порядком, як ми маємо в Америці. Бесідникови за ті щирі слова не жалували оплесків і відспівали в його честь „Многая літа".

Наша громада тішиться, що видала такого доброго сина. Бажає йому щастя в життю і щасливого повороту з армії й війни, а родичам дякує за добре виховання.

Н. Давискиба.

ДАЛЬША АКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДИВІЗІЇ U. S. O. ВЕЛИКОГО НЮ ЙОРКУ

В четвер, 30. липня, в Українськім Демократичнім Клюбі, 59 Ст. Маркс Плейс, відбулося чергове засідання Ширшого Комітету Української Дивізії Ю. С. О. Великого Ню Йорку.

Збори відкрив предсідник Комітету гр. О. Ревюк та заявив, що секретарка Комітету, гр-ка М. Герман, заявила йому, що вона тепер перетяжена іншими заняттями і тому не в силі далі виконувати обовязків секретарки Української Дивізії Ю. С. О., при чому подала устну резиґнацію. Заяву принято до відома. Резиґнації вирішено не приймати, поки гр-ка Герман не пришле писаної офіціяльної заяви про резиґнацію. Для тимчасового виконування обовязків секреваря вибрано гр. Володимира Рибака.

Другою справою на порядку був звіт з діяльности Комітету, який дав касієр Української Дивізії Ю. С. О. гр. П. Стасюк. Звіт виявив діяльність різних організацій в зібранні грошей для виконання призначеної українцям суми грошей.

До 30. липня включно на руки касієра, гр. П. Стасюка, вплинуло 4,047 дол. 22 центи, з чого до головної кватири Ю. С. О. вже передано 3,182 доляри, а на руках у касієра залишається ще 865 дол. 22 центи. Така сума осталих грошей на руках пояснюється тим, що головна кватира Ю. С. О. великого Ню Йорку не хоче приймати від комітету пожертви дрібними вкладками, а хоче мати великі одноразові внесення.

Згадану суму грошей зложили наступні організації:

1. 5 відділів У. Н. Союзу — $480.00
2. 5 відділів Союзу Українок Америки — 321.00
3. 8 відділів Укр.-Амер. Секції М. Р. Ордену — 304.00
4. 4 відділи Ліги Американських Українців — 243.25
5. 2 відділи У. Р. Союзу — 27.00
6. 1 відділ „Провидіння" — 34.60
7. Незалежні Товариства і особи:
   - а) Товариство „Просвіта" — 208.00
   - б) Товариство „Буковина" — 105.00
   - в) Ґрупа відділів Союзу Українок і Тов. Лесі Українки — 100.00
   - г) Тов. „Могильниця" — 31.00
   - д) Тов. Богородчани — 22.00
   - е) Комітет Негайної Помочі — 22.00
   - є) Товариство Лесі Українки, Н. Й. — 20.00
   - ж) Тов. „Золота Липа" — 3.00
   - з) Оборона України — 3.00
   - і) Тов. ім. Івана Франка — 10.00
   - ї) Українська Католицька Церква, 160 Н. 5. вул. — 22.72
   - й) Українська Православна Церква, 334 І. 14. вул. — 25.00
   - к) З радіо-програми Запорецького — 691.50
   - л) Український Комітет Медичної Допомоги для Рад. Союзу — 1,000.00

Коли брати працю окремих організацій, що приналежні до певних центрів, то досі окремі відділи тих організацій виявили себе так: з 24 відділів У. Н. Союзу внесли гроші 5 відділів; з 13 відділів У. Р. Союзу внесли гроші 2 відділи, з 11 відділів Укр. Амер. Секції Ордену внесли гроші 8 відділів; з 3 відділів „Провидіння" вніс гроші 1 відділ; з 8 відділів Союзу Українок внесли гроші 6 відділів; з 6 відділів Ліги Американських Українців внесли гроші 4 відділи.

До праці в комітеті також були запрошені всі церкви, всі жіночі, молодечі та інші незалежні клюби і товариства. Квота на всіх українців великого Ню Йорку призначена в 12,000 долярів і дотепер зібрано тільки одну трету частину призначеної суми. 52 різних відділи і Клюби забрали книжечки з купонами для збірки грошей і разом мають на руках 788 книжечок, з яких 67 вже повернено. Всіх книжечок Українська Дивізія Ю. С. О. отримала 1,350 і добра половина всіх українських організацій в Ню Йорку ще не мають книжечок на руках.

П. Стасюк, касієр Комітет, заявив, що всі книжечки повинні бути спродані і звернені не пізніше, як 25. серпня, бо до 31. серпня всі книжечки і гроші мають бути звернені до головної кватири Ю. С. О. Великого Ню Йорку.

З огляду на це гр. Стасюк робить заклик до всіх представників організацій і до всіх людей, що мають книжечки, щоб приспішили їх продавання, а до тих організацій, які ще не мають книжечок на руках, звертається з особливим апелем, щоб прийшли будькотрого дня до гр. Стасюка і взяли собі потрібну кількість книжечок для своїх організацій чи відділів.

Після живої дискусії, звіт касієра принято до відома.

Гр. Ревюк повідомляє про наступні виступи членів Комітету на пікніку в Брукліні в справі ЮСо та про можливість скликання в цій справі нарад всіх бруклинських і асторійських організацій. Комітет уповажнив гр. Ревюка перевести ці заходи в життя.

Для обговорення дальших плянів праці і для притягнення до участи в збірці грошей всіх українських організацій, вирішено скликати більш поширені збори Ширшого Комітету Української Дивізії Ю. С. О. Великого Ню Йорку.

Вирішено повідомити всі організації не тільки через ґазети, але також вислати спеціяльні запрошення до всіх відділів і організацій, як до тих, що вже зложили певну суму грошей, так і до тих, що дотепер ще нічим не причинилися для виконання квоти американських українців у Ню Йорку на Ю. С. С.

Справу скликання цих зборів передано для вужчого заряду.

На пропозицію представників вирішено подати до всіх українських ґазет справоздання з цього засідання, а також час до часу містити заклики в усіх українських ґазетах про потребу приспішення збірки грошей на книжечки з купонами.

Всі відділи і організації, що вже мають зібрані гроші на Ю. С. О., можуть будькотрого дня передати їх на руки касієра гр. П. Стасюка, 124 Перша евеня в Ню Йорку.

Рівнож для заряду передано справу виробити певні пляни для того, щоб притягнути до праці всі організації, які дотепер ще не взяли участи в цій великій патріотичній роботі для добробуту американської армії, а також пляни, які допомоглиб виконати наміченну для американських українців у Ню Йорку квоту в 12,000 долярів.

Всі ці пляни мають бути предложені на наступному засіданні Ширшого Комітету Української Дивізії Ю. С. О., що відбудеться в четвер, 6. серпня, в У. Д. Клюбі, 59 Ст. Маркс Плейс, Ню Йорк, Н. Й.

На цьому засідання Комітету було закрито.

Омелян Ревюк, предсідник.;
Платон Стасюк, касієр;
Вол. Рибак, т. в. о. секр.

СВЯЩЕНИК „ДЖІ-МЕНОМ".— На розправі проти філядельфійського пастора Курта Мольцана, що ведеться в Гартфорді, Коненикот, виступав головним свідком уряду проти обвинуваченого о. Олексій Пилипенко, український католицький священик, котрий на розправі признався, що він був на службі Федерального Бюра Інвестиґації.

ПОСТІЙНА НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ОЧЕЙ

Око має більш скомплікований і делікатний механізм від найдорожчого годинника на світі. І з годинником люди обходяться уважно, а з оком ріжно буває, хоч кожний знає, що зіпсутий годинник можна направити і новий купити, а раз скалічене око ніколи не вилікуєш і не заміниш його іншим. Та проте тисячі людей наражають свої очі день-у-день на небезпеку запорошення, хоч ніхто з них не зоставив би в поросі отвореного годинника й на хвилину.

Нікому не прийшлоб у голову дати дитині на забавку молоток і годинник, але не всі думають про небезпеку очей, коли позволяють дітям бавитися цвяхами, ножицями й іншими гострими та небезпечними річами. Або ніхто не понесе направляти годинника до коваля чи столяра, а в запорошенім оці ми позволяємо порпатись кому попадеться і чим попадеться, брудними руками, не відповідними інструментами, як шпилькою, тощо.

Статистика виказує, що рік у рік тисячі дітей і дорослих людей тратять цілковито світ, або дістають серйозне скалічення очей в таких нещасливих випадках, які при добрій увазі можна було би оминути. Списками таких нещасних випадків можна би задрукувати цілу книжку, але ми хочемо звернути увагу, коли при забаві, чи при роботі, або й при домашній кухонній крутанині треба памятати і запобігати каліцтву очей.

Перш за все, нема ніякої фабрики ні в якій індустрії, де око не наражалось би на небезпеку. Небезпечні є звичайні порохи, сміття і вугіль, що літають у повітрі; стружки заліза чи іншого металю на всіх металевих фабриках, отруйні хемічні части фарб, різке кольорове світло, або замало світла впливають руйнуюче на здоровля ока. Правда, що на тих фабриках, де є очевидна небезпека для очей, робітники охороняють очи відповідними окулярами, та не всі фабриканти дбають про робітників і часом робітники повинні самі домагатись всіх способів охорони свого здоровля.

Preріжні випадки каліцтва очей трапляються і в хаті. Найбільші при маніпуляції з ножами, та всякими гострими річами, та бляшками, при невмілім відкриванню всяких бляшанок консервів, при кухні, та при чищенню і миттю хемікаліями, що запалюються від вогню, або мають в собі їдкі кваси, тощо.

Це не значить, що ми пропонуємо кожній господині носити в кухні окуляри, такі, як в фабриках уживають; це тільки значить, щоб кожна господиня це зрозуміла і все памятала за очі, та що всі фляшки, консерви, шклянки повинні бути відкривані властивими до того приладами і таке інше.

На не меншу небезпеку наражається око і при грі та забаві. Завше по великих святах та забавах прибуває до клінік сила покалічених дітей та молодих хлопців з покаліченими очима. Не зважаючи на запевнення, що всі дитячі стрільби та порохові забавки є невинні і зовсім безпечні, що року сотки дітей тратять зір через необережне стріляння.

Для більшого переконання, як треба доглядати очей в голові, закрийте на хвилю очи і уявіть собі, що до кінця життя ось так живете в такій страшній темряві. Тоді будете охороняти найцінніший ваш орган — очі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. — Збори Тов. Сокіл, від. 336, відбудуться в неділю, 9. серпня, в годині 1. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівнати свої вкладки. Також буде звіт контр. комісії, тому приявність кожного члена конечна. — Т. Кальмук.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — Місячні збори Тов. Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, 9. серпня, в годині 1. пополудні, в домі Горожан, 847 Н. Френклин ул. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — М. Параннч, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що збор ивідбудуться в неділю, 9. серпня, в У. Н. Домі, 525 В. Райен Евеню, в год. 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти точно на час. Буде справоздання з пікніку та інші справи. Приявність усіх членів є конечна, щоб вирішити всі біжучі справи. — Іван Павловський, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 155, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. серпня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори точно на час, бо в годині 3. відбудуться на цій самій гали інші збори, а тому ми мусимо скінчити свої збори до 3. години. — І. Балух, предс.; А. Яричевський, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Бр. св. Василія, від. 278, повідомляє своїх членів, що організаційні збори відбудуться в суботу, 8. серпня, в годині 7. ввечір, в гали церковній. На тих зборах буде головний урядник У. Н. Союзу, а також організатор А. Маланчук. Тому прошу всіх членів прийти на ці збори, бо маємо дуже важну справу до полагодження. Прошу всіх членів бути на цих зборах. — Семен Турчин, предс.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Збори Тов. Укр. Січ, від. 182, відбудуться в неділю, 9. серпня, в годині 3. пополудні, в гали парохіяльній, 45-47 Ґовп Евеня, Пасейк, Н. Дж. На порядку нарад є тов. справи до полагодження, тому обовязком кожного члена є прийти на збори. Довгуючих членів напоминаємо, щоби вирівнали свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — О. Боднарчук, пр.; Г. Яськів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8. серпня, в годині 8. ввечір, в салі 30 Іст 7. вул. Просимо всіх прийти на означений час. — Ів. Серединський, секр.

МОНЕСЕН, ПА. — Місячні збори Бр. св. Ап. Петра й Павла, від. 338, відбудуться в неділю, 9. серпня, в год. 2. пополудні, в гали українській, 213 Скунмекер Евеню. Повідомляємо членів, що на піврічних зборах, що відбулися 12. липня ц. р., ухвалено, що всі члени і члениці, що не платять вкладок до відділової каси нашого відділу, обовязково мають платити по 50 центів тільки тоді, коли член або члениця помре в нашім відділі, а за то наш відділ буде виплачував всім членам і членицям 50 дол. посмертного. — За уряд: Михайло Коваль, предс.; Павло Янковський, кас.; Микола Куць, секр.

ДРАМОТИЧНИЙ ВІДСТУП.—Генерал Джозеф Стилвел веде відділ 114 американців підчас відступу з Бурми. Кілька-дневі марші вели через навіджені малярією болота. Вояки машерували в страшну спеку. Вони добилися нарешті до Дінджану на границі Індії.

ТАРЗАН ч. 611. Чоловік з сутінку.

Як п. Іґаліс закінчив свою історію, Тарзан почув поза собою шелест. Він обернувся туди. Якийсь чоловік відступив назад.

Тарзан лютий підійшов до нього. „Ви підслухували", він загаркотів.

П. Іґаліс здержав його. „Ні. Люпін Джеґер — чоловік чести. Я маю до нього повне довіря".

Потім бувший премієр усміхнувся. „Тут усі мої приятелі. Ми всі втікаємо перед гнетом". Бідний Петро Іґаліс. Якби він лише знав...